

et in eternum non peribis.

ExPLICIT SPECULUM BERNHARDI ABBATIS
DE HONESTATE VITE. **I**NCIPIUNT OCTO PUNCTA: MEDIANTE QUIBUS
PUENITUR AD PERFECTIÖNEM VITE SPIRITUA
LIS EIUſDEM.

NEC OCTO SI BENE EXCOLUERIS OMNI
VIRTUTUM PERFECTIÖNEM ET CÖSUMMATIÖ
NEM PER GRATIAM DEI CÖSEQUERIS. **P**RI
MUM: VT PURE ET INTEGREGRE PECCATA TUA SE
PIUS CÖFITEARIS CUM MAGNO DOLORE ET PRO
POSITO NON PLUS FACIENDI. **S**ECUNDUM VT
NON FRAGARIS ADVERSITATE VEL TËPTATIÖNEM
Sed Ista in iustitia et timore et impari ani
MA TUAM AD TËPTATIÖNEM. **N**ON ENIM EST LOCUS
VEL RELIGIO QUI VEL QUE PERMITTIT HOMINIBUS
SINE PUGNA MILITARE ET VIVERE. **N**AM TO
TA VITA HOMINIS MILITIA EST SUPER TERRAM
DOMINUS ETIAM QUI PIE VIVERE VOLUNT IN CHRISTO PER
SECUTIÖNEM PATIUNTUR. PERMITTIT ENIM TESTE BEA
TO GREGO. DOMINUS ELECTOS SUOS LACERARI

Detractionibz vt in humilitate aserue
tur. **T**ertiu: vt non misceas te homi
nibz nec interioribz nec exterioribus
inquatu potes bono modo. **B**ed te
ne solitariu sponso tuo xpo et fuge ru
mores seculi et vana ac secularia collo
quia que mentem distrahant et in quietem red
dunt et in pace esse non permittunt.

- **Q**uartu omni tpe debere puritati cor
dis studere vt videlicet continue vel
clausis sensibz carnalibz in teipsu quer
taris et cordis ostia a formis sensibili
bus et ymaginibz terrenorum quantum possi
bile est habeas diligenter serata. **P**u
ritas namque cordis inter omnia exercitia
spiritualia est quodammodo tanquam quedam fi
nalis intentio ac laborum omnium retributio
que in hac vita miles christi emeritus reci
pere consuevit sibi vendicat principatu
Affectum tuum cum omni diligentia ab
hinc omnibus que libertatem ipsius impedire
possent et ab omni re possibilitatem ha
bente alligandi et tenendi ipsum affe
ctum ad inherendum. **N**uxta illud le

gis moſayce. maneat vnusquifq; apd
ſemetipſū. nullꝰ egrediatꝰ oſtiū domꝰ
ſue die ſabbati ⁊ ſabbatizabit populꝰ
In ſemetipſo nāq; eſſe ē diſperſiones
cordis ſui ⁊ affectōnes ad vnū veruz
⁊ ſimpliciffimuz bonozꝰ recolligere ⁊
collectas habere. **S**abbatizare vꝰ eſt
ēor ab affectōne carnali ipſā inficiēte
⁊ a curis mūdānis ipſū diſtrahēte ab
ſolutā eſſe ⁊ in pace cordis ſui tanqꝰ in
portu ſilētij in amore ⁊ fruitōne cōdi
toris ſuauiꝰ quieſcere. **S**up oīa autē
alia tibi ſēper ſit pꝛincipalis conatꝰ vt
animū tuū ſemper ſurſū in cōtēplatōe
diuinoꝝ eleuatum habeas vt diuinis
rebꝰ ac deo mens iugitꝰ tranſſeratur
Quicqd aut ab hñs diuerſū eſt quāuis
magis videatꝰ ſicut corpꝰis caſtigatio
ieiunium vel vigilie ⁊ ſimilia virtutis
exercitia quaſi ſedaria ⁊ inferiora iudi
canda ſunt tantum expedientia quan
tum ad cordis profituunt puritatem
Inde eſt qꝰ pauciſſimi iam ad ve
rā pꝛfectōez pueniūt qꝰ in medijs nō

multum proficuis temp⁹ & vires expē
dūt debita remedia negligunt & post
ponūt. tu aut si tramite recto ad finē
intētū puenire desideras: debes sūo
pere ad perpetuā cordis puritatez &
mētis trāqllitatē anhelare atq; cor sur
sū iugit^r ad dñm habere. vezz tñ est q
null⁹ mortaliū potest huic cōtēplatōi
iugiter inherere. h̄ ideo dictū est vt sci
as vbi mētis intētōem debeas habere
fixā & ad quā destinatōnem sēper ani
me tue reuoces ituitū quā poterit ob
tinere mēs gaudet & a q̄ distractaz se
doleat atq; suspiret quotiēscunq; ab il
lo intuitu se dep̄henderit sepatā. que
rulosa voce mihi obuiare volueris di
cens. te diu in eodē statu manere non
posse nosse debes q̄ diuina vt⁹ pl⁹ po
test facere q̄z homo possit cogitare.
& q̄ frequentia act⁹ similē sibi habitū
generare consueuit. Vnde sepi⁹ cōtin
git: q̄ illud ad quod fortassis homo
se in principio astringit cum quadam
violentia & difficultate postea facili^r

operabitur et tandem cum magna delectatione dum a ceptis non desistat. **A**udi fili mi disciplinam patris tui. **A**ttende diligenter illa verba mea et ea in corde tuo quasi in libro scribe. **N**oli emulari multitudinem eorum qui iam retro versi sunt per desideria cordis sui. **I**n quibus deuotio te puit caritas refriguit et deficit humilitas: obediencia etiam prostrata est qui placere hominibus cupiunt honores querunt veteri seruiunt qui supra modum diligunt munera secuntur retributiones quam in hoc mundo ipsum quod querunt pro mercede operis sui recipiunt et in futuro vacui remanebunt. **B**ed illos egregios flores sanctissimos patres qui incopabili flagrabant studio sanctitatis attende et eorum festines propositum filii studio et conuersatione suscipe quemadmodum tibi iam propositum est. **V**ive igitur comedas siue bibas siue aliquid aliud fatias semper hec vox patris patris resonans in auribus tuis admonetis et dicentis. **F**ili mi ad cor tuum redas ab omnibus

quantum possibile est te ipsum abstrahē
do mentis oculū sēp in puritate et tran
quillitate custodias. **I**ntelleetū a for
mis rebus infirmis reservando voluntatis
affectū a curis frenorum permitte absol
uas summo bono amore fervido sēp in
heredo. memoriā quā iugiter suscipi deuatā
habeas per contemplationē divinarum ad sup
na tendendo: ita ut tota anima tua cum omni
bus potentis suis et viribus in deū colle
cta unus fiat spiritus cum eo in quo summa
perfectio vie agnoscitur consistere. **H**ec
igitur brevis per vite tue formula et sit tra
dita in qua summam summa toti perfectio
nis consistit. in qua si diligenter studueris
et fideliter affectum accipere volueris be
atus eris: et quodammodo eterna felicitate in
hunc fragili corpore inchoabis. **H**ec est fili sa
lutis via: quam tuus arsemetus ab angelo edo
ctus suavit et suavi suis discipulis manda
vit. **F**uge tace quiesce hunc ingens sunt prin
cipia salutis hunc eterna sapientia ad discipulum
Ite statim somnifertur fons et origo omnium
bonorum huius spirituali est in cella sua iugiter

hmoari. **Q**uintum. vt non contri
steris vel leteris aut solliciteris p ami
cis et cognatis tuis s; omite eos deo
et spūale sōhidiū sez orouz tuaz suffra
gia eis ipēde. te aut mdo crucifixū re
puta et mūdū tibi ad interiora te ex
tēde tāq; oib; amicis orbat. **V**er
tuz vt sis feruēs in orōmib; et medita
tōib; sctis et ab illa volūtate q ad re
ligionē venisti et a pmo nouciat? fer
uore nō tepescas. hō em remissus si iei
piat aliqd i pncipio aliqntulū strenue
agit: deinde diminuēdo pcedit. quia
multoz ē incipe: paucorū finire. **S**o
la tñ perseverātia coronabit sola acci
pit brauiū. **N**ulla sine labore vt? et ad
magna pnia nō peruenit nisi per ma
gnos labores. **R**egnū em celoz non
desides nō remissi nō delicati s; violēti
rapiūt qui non alijs sed suis volūtati
bus pclarā inferunt violentiā. **N**az
qui in morib; suis molles sūt et fluidi
more aque pcpitis ad yma descēdūt
Qui vō stātes firmi et feruidi i arce;

virtutis cotidie excreſcunt. ſtulti ſi nī
hīl diu placet. **N**ā tales qđ nō habēt
cupiūt: et qđ habēt faſtidūt. ergo cō
ſtās eſto et nō mouearis exēplis tepi
doꝝ ad imitādū eos. **E**t qđ rigor ordi
nis nō tenet ab alijs: de hī te nō intro
mittas. ſed uideas qđ ſine offēdiculo am
bules corā ofrībꝫ tuis emēdādo eos
plꝫ exēplis qꝫ verbꝫ vt oīa qđ ordīs ſūt
ſana et integra ſint in pſona tua. **E**t iō
non ſis alijs rigorofus non repūdas
aceriter vel dure icrepādo alios. quia
fratna correctō nō habꝫ locū ubi nō
ſperat emēdatio. et fruſtra venit ſonꝫ
ad aures niſi deꝫ in corde loquatꝫ. qꝫ
ſolꝫ deꝫ cōuertit corda filioꝝ hoīm.
Fraterna autem correctio debet fie
ri cum magno moderamine cum gemitu
et beniuolentia ſuo loco ſuo tempo
re ſemper oratōe pꝫcedēte. **I**dcirco ſi
aliqꝫ nō opleuerūt oīa qđ ſūt ordīs dūmō
tu bonꝫ emulator fueris et diſcretꝫ nō
iudicabꝫ alioꝝ fca. **N**ec moueat te ſi
videris aliquos mīmꝫ diſcretos. alios

ignaros: alios indoctos: alios remissos in horis aut quibuscumque vicibus obnoxios claudere oculos inquantum potes ad aliorum facta perscrutanda. **C**ave ne quos imitari non vis dānare videaris quia in iudiciādo alios magnū ē periculū et tunc suspitōes sepe sūt false. siue sint vere siue false: diminuūt tū affectū et caritatez quā hō habet ad primum. hō multū dēs cauere ne caritas alicui erga te vel quēcūque aliū corrūpat vel etiā diminuat quia non ē maius spoliū vel dānū quā in ablatōe vel dīnutōe caritatis. oīa namque quibus vtilia: quibus necēaria videātur spernēda tū sūt ut ire turbatō deuitet et omnia quae aduersa sūt vel putantur sustinēda sūt ut pacis dilectōisque tranquillitas seruetur quia nihil permitiosius ira: nec caritate quicquam vtilius est credendum. nec tranquillitati animi preciosius propter que non solum commoda carnalium et transitoriorum sed et spiritaliū spernēda vidētur si alias acgrū vel perfici nō possūt. **S**eptimū ut sis tacens

et non multiloquus. ubicumque fueris lo-
quendo vel respondendo leuiter et morose re-
missa voce placido vultu disciplinatis
moribus pauca et rationalia verba loquaris
His ad limam veniant verba quae semel ad
linguam proferas diligas audire quae audiri ut
interrogatio magis aperiat os tuum quae ad
non interrogata respondere. **N**on imitaberis
tuae prudentie neque confidas in propriis senti-
entibus et non sis sapiens in oculis tuis. alti-
ora te ne quaeraris et fortiora te ne ser-
uat. fueris. sed discretum modestum et or-
dinatum te in omnibus exhibeas quia deo nunc
quod placuit aliquid immoderatum instabile
confusum inordinatum. super humile
autem et quietum requiescit spiritus domini
Detrahimus et ultimuz. ut nunc quod sis
otiosus. **N**am in desiderijs est omnis oti-
osus. ama igitur scientiam scripturarum et
carne vitia non amabis neque vacet mens
tua varijs perturbacionibus quod si pectori
tuo insederint dominabuntur tui et te ducet ad
delictum maximum. **S**ed igitur aut legas
aut ores aut aliquid de sacris mediteris

Multa em̃z mala docuit otiositas: est
em̃ mors aīe et viui hoīs sepultura et
fētina oīm maloz. **I**ngulis horis et
diebz sua t̃bue exercitia. spūalibz spū
alia. corpalibz corporalia opando. **I**n
oībz caueas tibi a peccato et p̃ximo
a scādalo. **S**tatiz cū sentis te stimula
ri a vana gloria vel q̃cūq; tēptatōe. p̃n
cipiūs obsta. et sis agilis ad q̃cūq; agē
da q̃ ex altiꝝ amom̃tōe ṽl diuīa istiga
tōe. itelligis esse faciēda. **M**iscas tibi
ip̃si p̃eelle. et teip̃sū regere nō alios.
ap̃riā vitā ordina. mores tuos cōpone
teip̃sū iudica. teip̃sū ap̃d teip̃sū accusa
et odēp̃na nec ip̃unitū dimitte excessū
Tibi ip̃sū esto durꝝ. nunq̃z alijs. **M**a
ne p̃terite noctis fac a teip̃so exaetio
nez. et future diei tibi indicito cautio
nē. **V**espere p̃terite diei rōez exige.
et superueniētis noctis fac indiētōez
Cōsidera q̃ntū p̃fitias: q̃ntū t̃ adhuc
restet itineris. grandis em̃ tibi restat
via anteq̃z videat̃ deꝝ deoz in syon

Sed cum in hys octo iam premillis:
te exerceueris de virtute in vtutez pfi
tiendo esto caut? ostra insidias dyabo
li ne te abducat ab eis. Amen.

